

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Aprovizionarea C. F. R. cu țaraverse, continuă să se trăgănească

Tratatul întrerupt nu s'a reluat și nici dispoziții nu s'au luat pentru aprovizionarea C. F. R. cu traverse

Ziarul nostru luni dearândul a înregistrat evenimentele, cari s'au perândat în chestia aprovizionării CFR cu traverse, accentuând, că

trăgănirea continuă a soluționării livrării de traverse necesare CFR a contribuit în mare parte la înrăutățirea raporturilor dintre CFR și producții de traverse.

În legătură cu aceste amănunte am accentuat, că producții de traverse nu mai pot să mai reducă din prețuri, cu toate, că dl Theodorescu pare a căuta numai ca

să distrugă industria noastră forestieră, dacă nu va putea aproviziona CFR cu traverse, după cum dorește.

Tratatul pornit între CFR și producții, s'au întrerupt în Ianuarie a. c. Dar cu toate acestea nu s'a luat nici o dispoziție. O nouă reducere, după intențiile CFR, nu se poate face nici din motivul, că chiar

Casa Pădurilor a urcat prețurile lemnului cu 50 și 100%

În urma politicii, pe care o adaptase dl Theodorescu în chestia aprovizionării CFR cu traverse, am ajuns la situația, pe care o prevăzusem. Astfel în prezent nimenea nu mai vrea să producă traverse în România, fiindcă nimenea nu-și găsește calculația, pe lângă prețurile pe care le dorește dl Theodorescu.

În urma lipsei de traverse necesare și

C.F.R. are de înregistrat daune de milioane

și pentru aceste daune este responsabil dl Theodorescu.

Motivul economizărilor nu se poate invoca în acest caz, fiindcă de pildă, până dl Theodorescu acordă 14 mii lei pentru câte un vagon de cărbuni din Valea

Jiului, iar cărbunii prusiaci din Silezia costă câte 5 mii lei,

nici vorbă nu poate să fie de-o administrare rațională a C.F.R.

În urma situației create, C. F. R. a căutat să încheie contractate speciale cu producții de traverse, dar numai cu *Industria Forestieră din Lomaș* a reușit să încheie tranzacție.

Cu toate acestea, C. F. R. vor ajunge, ca în viitor să nu înregistreze la licitații, decât 3-4 firme. Iată deci la ce ne duce politică dlui Theodorescu!

Casa de Păstrare și Banca Economică a Județului Bihor din Oradea-Mare, și-a introdus efectele la bursa din Londra

Banca și-a urcat capitalul la 100 milioane lei — Adunarea generală a decurs în mare însuflețire

Dela redacția noastră din Oradea

Casa de Păstrare și Banca Economică a Jud. Bihor din Oradea-Mare, Dumineca trecută și-a avut adunarea generală, sub prezidenția dlui conte Coloman Tisza. Între asistenți am remarcat notabilități, ca dl dr. Ladislau Beöthy, vicepreședinte al Casei Magnaților din Budapesta, fost ministru, dl Nicolae Butculescu, directorul moșilor regale din România și alții.

Dl conte Coloman Tisza, deschizând adunarea, a declarat, că membri din Anglia ai băncii, dnii directori de bancă Gordon

Holmes și Sefton Richard Tumer din Londra s'au scuzat telegrafic, că nu au putut participa la adunare. În continuare dl președinte Tisza a anunțat, că s'a mai primit un aviz telegrafic din Londra, în care se menționează, că

efectele băncii s'au introdus și la bursa din Londra

în 23 Februarie a.c.

Anunțarea a produs mare bucurie, avându-se în vedere, că institutul acesta financiar este primul din Ardeal și Banat, ale cărui efecte se cotează la bursa din Londra după răboi.

Dl Nicolae Szemere director general a citit darea de seamă, care a fost aprobată cu unanimitate de voturi, împreună cu celelalte rapoarte ale gestiunii, ce evidențiază un foarte frumos rezultat, din care

s'a hotărât să se achite o dividendă de câte 25 L.

În legătură cu aceste, adunarea a mai aprobat și propunerea de urcare a capitalului societății la 100 milioane lei.

La încheiere, dl Nicolae Butculescu a adus mulțumiri dlui director general Szemere, pentru rezultatul, pe care l-a înregistrat banca.

Desvoltarea fabricii de ghetete „Pipi” din Oradea-Mare

Dl Micșa Hillinger, retrăgându-se dela fabrica de ghetete „Carmen”, și-a înființat o fabrică de ghetete pentru copii. Aceasta sub conducerea dsale, care este un specialist de primul rang, fabrică excelente ghetete pentru copii până la etatea de 16 ani și ghetete casnice. Fabrica este instalată pentru forță motrică de electricitate, lucrând cu 55 muncitori. Ghetetele „Pipi” de altfel s'au introdus în toate magazinele de ghetete mai de seamă din România.

Oglinda Dv. vă spune: „Frumoasă prin Elida”

Însă două creme sunt indispensabile: Elida Coldcream pentru purificarea și alimentarea epidermei în timpul nopții și Elida Crème de chaque heure, preferată de mii de doamne ca cea mai bună cremă din lume. Această cremă este imediat absorbită de piele și este de un efect curativ surprinzător. Dă tenului nuanța atât de admirată și de dorită, identică cu alabastrul.

CREMES ELIDA

A CFR. politikája folytán menthetetlenül bekövetkezett Románia talpfaiparának összeomlása

Több mint száz virágzó vállalatot kárhoztattak pusztulásra — Szám adatok és konkrét adatok arról, hogy miképpen szolgálja a CFR. a nemzeti ipar érdekeit

Ezután már csak külföldről szerezhető be a CFR. talpfaszükségletét

— Bukaresti szerkesztőségünk jelentése —

Lapunk hasábjain hónapokon keresztül eseményszerűen regisztráltuk és a gazdaságpolitika prizmáján keresztül foglalkoztunk a romániai talpfatermelés problémájával, amely

a CFR nyakas és indokolatlanul agreszív politikája folytán az összeomlás szituációjába került.

A CFR huzavonája annyira elmergesítette a helyzetet, hogy nem csak jósljuk az összeomlást. de megállapítjuk, hogy az már be is következett. Ma már jóakaratu beleavatkozások és támogató engedmények is agonizálnak szánt injekciókként szolgálhatnának csak, mert termelni már késő

a meglévő talpfastokk pedig egynegyedét sem fedezi a CFR. talpfaszükségletének.

A végső összeomlás utolsó akkordjainak könnyebb megértése véget megemlítjük, hogy a harc a romániai talpfatermelők és a CFR között az utóbbi időben annyira elfajult, hogy formálisan *Theodorescu* vezérigazgató személyes ügyévé avatódott. Ezt igazolja az a hadüzenet, amelyet a vezérigazgató adott a talpfatermelőknek olyan értelemben, hogy

ha összeomlanak és tönkremennek, még akkor sem fog engedni elfogadhatatlan feltételeiből.

A tárgyalások már január végén megszakadtak és a talpfatermelők egy újabb kollektív ajánlatot tettek a CFR-nek, amelyre február 4-én kellett volna, hogy választ kapjanak. Mindezt azonban

semmiféle intézkedés nem történt ez ügyben,

a vasutügyi vezérigazgatóság pedig bármilyen intervencióra is stereotip választ ad: csak abban az esetben hajlandó talpfát vásárolni, ha a termelők elfogadják a többszörösen is lehetetlennek minősített ár-és minőségbeli feltételeket.

A CFR tehát nevetségesen olcsó áron akar talpfát vásárolni akkor, amidőn köztudomású, hogy

a Casa Pădurilor 50 és 100 százalékkal emelte a tőárakat.

Termelési áron jóval alul vásárolni akar azoktól a termelőktől, akik a horribilis üzemi rezsivel, mellet 20 százalékos kamatozása tőkével tartják fenn vállalataikat és romlás miatt átlagosan 10 százalékat veszít el a kitermelt anyagnak,

A Casa Pădurilor áremelése mellett nagyobbak lettek a fák, emiatt és a tölgy fűrészáru kivitelének fokozása miatt a tölgy még drágább lett. Ezekkel a körülményekkel azonban mind nem számolt a CFR akkor, amikor kimondta a szentenciát, amellyel aztán meghuzta a lélekharangot Románia talpfatermelésének szinylődő egzisztenciája fölött.

Elfogadhatatlan feltételek, amelyekhez még mindig ragaszkodik a CFR,

Amit hónapokkal ezelőtt megjósoltunk, az bekövetkezett: az egész ország területén megszűnt a talpfatermelés, a fatermelők pedig ehelyett kénytelenek

a faanyag racionálisabb értékesítésére

és úgy a talpfatermelők eladási lehetőségei híján, a talpfára alkalmas tölgyfát is fűrész alá viszik és frisse árut készítenek belőle. Ma már minden 25 centiméternél nagyobb átmérőjű tölgyrönköt írisének dolgoznak fel.

Legtöbb talpfatermelő ma már csak rönköt termel és a kitermelt nyersanyagot egyenesen a fűrészeknek adja el amelyek a talpfának alkalmas anyagot is inkább fűrészanyaggá dolgozzák fel. Ezzel azt a fát, amit eddig talpfának dolgoztak fel, elvonják a talpfatermelésből.

Ezek a körülmények mindenek eklatánsabban igazolják, hogy ezzel

menthetetlenül elvészett Románia talpfaipara.

Kuriozitás számba megy az is, hogy a CFR a túlzottan nyomott árak mellett arra akarja kényszeríteni a termelőket, hogy új típusu talpfákat produkáljanak. Csakhogy az „új típusu” szigorú feltételnek még abban az esetben is csak akkor tudnának eleget tenni a fatermelők, ha a CFR a normál áraknál 25 százalékkal fizetne többet. Az új típusu talpfa, amelyet Európa egyik államában sem használnak. Szakértők számítása szerint, a romániai talpfa-

termelők a régi üzemekkel és azzal a rezssivel, amellyel az iparág virágzó korában dolgoztak, az eddigi mennyiségnek alig 10 százalékát tudnák csak

Milliók károkat okoz a vasutnak a talpfahiány

Biztos értesüléseink vannak arról, hogy a CFR-nél a legkatasztrófálisabb talpfahiány uralkodik.

A központi vezérigazgatósághoz naponta érkeznek távirati és átirati értesítések különböző osztálymérnökösektől, amelyekben sürgősen talpfát kérnek azzal a megjegyzéssel, hogy amennyiben intézkedés nem történik, úgy

minden felelősséget a CFR központi vezérigazgatóságára hárítanak.

A fenyegető követeléseknek azonban soha sem szokott eredménye lenni és ennek tudható be az a sok vasuti katasztrófa, amelyek elsősorban is

horribilis anyagi kárt okoznak az államnak, veszélyeztetik a közbiztonságot és rontják az állam presztizsét.

Ebből a szempontból tehát a CFR vezérigazgatósága sem tagadhatja el, hogy igenis sürgősen szüksége van talpfákra, tekintve, hogy a legforgalmasabb utvonalakon megdőbbsen sok a korhadt és hasznavehetetlen talpfa.

A vasutigazgatóság azonban hivatkozik arra, hogy az államvasutak deficitjét kívánja pótolni a büdzsében akkor, amidőn az egész vonalon csökkenti a kiadásokat. Indokolt álláspont, de ahogy a CFR vezérigazgatósága aplikálja, az egyoldalú és helytelen.

Nem lehet ökonómiát csinálni erőszakkal és úgy, hogy azáltal egy valamikor az államnak is szép jövedelmeket hajtó iparág tönkremenjen.

Miért nem tette a CFR ugyanezt a szénbeszerzésnél?

Látszólag itt is megtörtént az ökonómia. Mert *Theodorescu*

produkálni az új típusu talpfának, mivel a romániai erdősegek mai faállománya nem nyújt elegendő nyersanyagot az új típusúhoz szükséges talpfa előállítására.

És a CFR, elejtve ezeket a szempontokat,

önköltségi áron szeretné megvásárolni a talpfatermelőktől ezeket a nagy rizikóval és szaporítlan mennyiségben előállítható új típusu talpfákat.

Ez a probléma azonban egyelőre a képzelet birodalmába tartozik, ezért tehát beszéljünk csak a meglévő talpfastokk sorsáról.

mérnök, aki valamikor a zsilvölgyi bányavállalatok adminisztrator deleguá-je volt elment addig, hogy nyolc százalékkal redukálta a zsilvölgyi szén beszerzési árát. Ezzel a „redukációval“

1 vagon zsilvölgyi szén 14 ezer lei, ugyanakkor azonban az összehasonlíthatatlanul jobb minőségű sziléziai porosz szén vagononként 5 ezer lejbe kerül.

Tényleges redukációról csak akkor beszélhetnénk, ha a C. F. R. a zsilvölgyi szén árát legalább is az importon áteső porosz szén árnívójára szállította volna le.

Ez mindennél jobban igazolja a C.F.R. vezérigazgatóságának rosszindulatu magatartását a talpfatermelőkkel szemben.

Kánkánjárás a szerződések körül

Vegyük azonban egy érdekesebb oldalát a talpfa-harcnak. A CFR vezérigazgatóságának utolsó ütköztyája az, hogy amennyiben a termelők nem hajlandók szállítani az említett feltételek mellett, úgy ezekről a stokkokról lemond, tekintve, hogy a vasutnak több szerződése is van talpfaszállításra.(?)

Ez az állítás csak egy esetben felelhet meg a valóságnak: ha a CFR külföldi cégektől kívánna beszerezni talpfaszükségletét. Ezt pedig — bármilyen szkeptikusak is legyünk — nem vagyunk képesek elhinni.

A romániai talpfatermelők ma, nyílt kártyákkal dolgoznak: tudják azt, hogy 8—10 nagy és mintegy 90 kisebb faipari vállalat foglalkozott talpfatermeléssel.

Románia területén ma 800 ezer tölgytalpfa van eladásra készen, bükk-talpfából pedig egy darab sincs a raktárakban.

BEREA „URSUS” este excelentă
AZ „URSUS” sör a legjobb

Ugyanakkor pedig a CFR-nek jelenleg 3 millió darab talpfára van szüksége, amelyből 1 millió bükkből, 2 millió pedig tölgyből kell, hogy legyen.

A nyakas politika folytán előállott az a helyzet, hogy

ha a CFR a dupláját fizetné a normál áraknak, akkor sem tudna ma 800 ezer darabnál többet beszerezni,

tekintve, hogy a tölgytalpfa termelési ideje már lejárt, a bükkfalpfa kampánya pedig március 15-én jár le. Jövőre pedig, ha akar, akkor sem fog termelőt találni a CFR, mert a talpfások leépítve üzemüket, más termelési ágazatokra fognak berendezkedni.

Egyesek szerint a CFR által hangoztatott szerződések a régi üzletek maradványaiból erednek. A talpfatermelők ugyanis

a legutóbbi szállítmányok 20 százaléka után kell, hogy pótolják.

A CFR lehetetlen átvételi politikája, továbbá a szállítások ki nem egyenlítése folytán a leszállított anyagok 20 százaléka befulladt. Ez az utánpótlás, amely összesen mintegy 150 ezer darab talpfát tesz ki, a vasutigazgatóság úgy szinesítette ki, hogy nem adta meg a termelőknek a törvényben előírt haladékat, hanem

új szerződésekkel kötelezte őket, hogy az utánpótlásnak szánt talpfákat az előző szerződésben megállapított egységárnál darabonként 8 lejjel olcsóbban szállítsák le.

Ilyenformán tehát a termelők ezen újabb feltétel elfogadása esetén kettős kárt szenvednének.

A szerződést mindössze csak a legnagyobb tőkével dolgozó *Lomasi Erdőipar Rt.* fogadta el, amely mintegy 200 ezer lej differencia miatt nem találta oportúnusnak szembeállni a CFR-el. A többi termelők azonban ezt az újabb sarcot nem voltak hajlandók magukra venni, még akkor sem, ha a CFR szanálásáról van szó.

Ez nagy vonásokban, a romániai tölgyfatermelés végső összeomlásának története. A CFR utolsó csapását az országban 6-8 nagy vállalat esetleg át fogja élni. Ezzel szemben több mint száz vállalat megy tönkre, munkások százai kerülnek az uccára és az erdő-kitermeléssel foglalkozó parasztság is munkanélkül marad.

A CFR pedig elérte azt, hogy a jövőben száz vállalkozó helyett 5-6 nagyvállalat fog versenyezni a szállításokért. A Román Államvasutak talpfaszükségletének nagyrésztét pedig külföldi cégektől fogják majd drága pénzen beszerezni.

Sirius.

Redacția ziarului „Ardealul Economic” în VIENA: Bela Benczel, Wien, IV. Schönburg Strasse No. 36, etajul I.

A Creditul Industrial 1928-ban 608 millió 845 ezer lejjel támogatta Románia kis- és nagyiparát

Az Ipari Hitelintézet a lejstabilizációra való komoly felkészülés jeleit mutatja — Négy év alatt négymilliárd lejt megközelítő összeget élvezett az ipar a Creditul Industrialtól — A Banca Naționala és az Ipari Hitel

— Bukaresti szerkesztőségünk jelentése —

Február 24-én tartotta rendes évi közgyűlését a *Creditul Industrial-Ipari Hitelintézet* a Banca Naționala helyiségében. Az Ipari Hitelintézet elmúlt évi jelentése hű tükörképét nyújtja a romániai ipar helyzetének, amely a pénzpiac bizonytalansága folytán sokat szenvedett.

A jelentésből kitűnik, hogy a *Creditul Industrial* az ipar helyzetének megkönnyítése érdekében

az elmúlt évben két százalékkal csökkentette az ipari hitelek kamatlábát.

Ezzel a redukciónal az intézetnél angasztált ipari vállalatok mintegy 50 millió kamattehertől szabadultak meg.

A lej stabilizációját szolgáló kölcsön tárgyalásai kapcsán a Banca Naționala kénytelen volt a nagyszabású pénzügyi operációra berendezkedni és ennél fogva megszorította a *Creditul Industrial*nak nyújtott hiteleket. Ez a körülmény okozta aztán azt, hogy az Ipari Hitelintézet sem fejthette ki teljes egészében azt a nagyszabású programját, amelyet a román nemzeti ipar felsegélyezésére kívánt lebonyolítani.

Hogy a Banca Naționala megszorító intézkedéseit ellensúlyozhassa, a *Creditul Industrial* az 1928. évben

12 millió dolláros ipari kölcsönt vett fel a Banca Comerciala Italiana di Milano-tól.

Ezt az összeget az Ipari Hitelintézet a Banca Naționala rendelkezésére bocsátotta azzal a céllal, hogy a lej árfolyamát a nemzeti ipar eminens érdekeinek megfelelően szabályozhatni lehessen. A 12 millió dolláros kölcsönt az állam és a Banca Naționala garantálták. A kölcsön folytán az Ipari Hitelintézetnek

sikerült a Banca Naționalánál visszleszámitolt investíciós tárcát kivonni a Nemzeti Banktól

Az Ipari Hitelintézet 117 pénzintézet útján támogatta az ország kisipa-

rát 7%-os kölcsönök folyósításával. Az ipari hiteleket, akárcsak az előző években, úgy 1928-ban is az 500 millió alaptőkéből, a Banca Naționalától elvett visszleszámitolási hitelből, továbbá az említett olasz dollárkölcsön egyrészből folyósította az Ipari Hitelintézet.

Az intézet igazgatóságának jelentéséből kitűnik, hogy *a Creditul Industrial az elmúlt évben 608 millió 845 ezer lej kölcsönt folyósított az ország kis- és nagyiparának. Az Ipari Hitelintézet által 1924 évtől 1928 évig folyósított ipari kölcsönök összege pedig 3 milliárd 994 millió 978 ezer lejt tesz ki.*

Ezek a számadatok csak a folyószámlahitelekre vonatkoznak. Ezenkívül még 67 millió 300 ezer lejt folyósított a *Creditul Industrial* különböző hitelek címén.

A *Creditul Industrial* kedvező eredménnyel zárta 1928 évi mérlegét. Az intézet

300 millió lej alaptőke mellett 89 millió 665 ezer 184 lejt tisztá nyereséget ért el.

A mérlegszámla többi tételei a következőképpen oszlanak meg: különböző bankoknál diszponibilitásban levő készpénztőke 31,296,867 lej, értékpapírok 74,124,758 lej, folyószámlahitelek 2,807,851,257 lej, ipari értékeltségek 60,639,000 lej, ingatlan vagyon 13,965,000 lej.

Az Ipari Hitelintézet mérlegszámlájának jobboldala is az intézet tökéletes rentabilitását és helyes irányban vezetett aktivitását igazolja. A tartalék és más alapok összege 100,955,658 lejt tesz ki, melyhez hozzájön még a kisipar alapja 18,525,948 lej összegben.

Miután a lejstabilizáció megtörtént, az Ipari Hitelintézet az új helyzetnek megfelelően fogja lebonyolítani aktivitását, amelynek legfőbb szempontjai, akárcsak az eddigié, hathatós anyagi eszközökkel támogatni Románia kis- és nagyiparát.

Instalarea comisiei interimare la Camera de Comerț din Cluj și din Târgul Mureș

Comisia s'a format pe bază de egalitate

Camera de Comerț din Cluj, ca și cealaltă, după cum mai anunțasem, a rămas fără conducere în urma votărei noiei legi a camerelor. Guvernul abea zilele aceaste a luat poziții, ca să se instaleze o comisie interimară, până la noua alegere. Comisia interimară, care s'a instalat Marți la Camera de Comerț din Cluj, s'a format din d. Ion F. Negruțiu, senator; Micșa Wertheimer, fabricant; Dr. Moise Farkas, directorul fabricii Ren-

ner; Anton Moldovan, președintele Corporației Industriale; Iosif Hevesi, președintele Uniunii Industriale, toți la secția industrială; Sever Pop, director de bancă; R. Tuffli, ajutor de primar, președinle al „Sfatului Negustoresc” în Cluj; Ionel Comșa, director de bancă și senator; comercianții Horosz și Gutfried, la secția comercială.

Președinte al Camerei de Comerț în Cluj, a fost reales dl. Ing. Negruțiu, iar vicepre-

ședinte dl. Micșa Wertheimer, cari se bucură de mare popularitate în cercurile economice din Cluj.

De altfel compunerea întregii comisii a fost primită cu satisfacție.

Camera de Comerț, din Târgul-Mureș, a primit o comisie interimară, până la noua alegere.

Comisia a fost compusă din români și unguri, pe bază de egalitate, numindu-se patru români și patru unguri pentru conducerea provizorie a treburilor Camerei de Comerț. Membri comisiei sunt D. dr. Adrian Popescu, avocat; Al. Harmath, director de bancă; Ludovic Bustya, architect; dr. Al. Lakatos, secretarul secției din Tg.-Mureș a UGIR-ului; Wilhelm Bretter, fabricant; Iuliu Bertia, Ioan Bucur și Victor Boros.

Dl. Adrian Popescu, în locul D-sale a designat președinte pe d. Victor Mera, farmacist în Reghin; iar vicepreședinte a fost ales dl. Lakatos.

Hatálytalanítják a régi bányatörvényt

A nemzeti-parasztpárt gazdasági programjának sarkalatos pontját képezi a liberálisok által megszavazott bányatörvény megváltoztatása. Eddig csak arról volt szó, hogy a törvény bizonyos szakaszait módosítják és alkalmassá teszik az idegen tőke kolaborálására. Az a bizottság azonban, amelyet Magdearu a módosítás előkészítésével megbízott, úgy döntött, hogy

a módosítás nem elegendő az eddigi rendszer megváltoztatásához.

Jelentésében, amelyet a miniszteriumba beterjesztett, a régi törvény teljes hatálytalanítása mellett foglalt állást és helyébe

egészen új bányatörvény megszavazását tartja szükségesnek.

A törvényjavaslatot a bizottság el is készítette és azt Magdearu magáévá tette. A törvénytervezet már a közelnapokban minisztertanács elé kerül.

Már az amerikai cipőipar is bevonul Erdélybe

Ugy értesülünk, hogy a legnagyobb amerikai gummigyár „Firestone” bevonul a romániai piacra hócipőivel és sárcipőivel. Ez a márka nálunk már évek óta ismeretes, de eddig csak autogummikat szállítottak az országba. Most, hogy pénzünk, valamint általában gazdasági helyzetünkben stabilizációra van kilátás, az amerikai gyár hócipői, sárcipői, valamint egyéb szakmába vágó cikkei is meg fognak jelenni a piacon.

Értesülésünk szerint az eladások a jövő téli szezonra szólnak és pedig váltóhitel ellenében.

Cât credit a acordat în decurs de 5 ani Creditul Industrial?

Cu anul 1928 s'au împlinit 5 ani dela înființarea creditului Industrial.

Anii trecuți, au fost foarte neprielnici industriei noastre, în special anul din urmă, mai mult din cauza crizei de numerar și din cauza, că anul

1928 a fost un an foarte rău din punct de vedere agricol.

Societatea Națională de Credit Industrial, pentru a aduce înlesniri industriei noastre, la începutul anului trecut, a redus chiar și dobânzile creditelor cu câte 2%, reducând totodată și cheltuelile.

Creditul Industrial a acordat în 1924, lei: 1.791.600.000, în 1925, lei: 721.503.000, în 1926, lei: 539.260.000, în 1927, lei: 333.770.000, în 1928, lei: 608.845 mii, adică în total 3.994.978.000.

Meghosszabították a román-török kereskedelmi szerződést

A pénzügyminisztérium kör-táviratban tudatja, hogy a román-török kereskedelmi szerződést f. év augusztus 14-éig meghosszabbították. Így a Törökországból beérkező és az oda exportálandó áruk ezután is minimális vámtarifa kedvezményben részesülnek.

Korlátozzák a városok között az autóbuszforgalmat

A közlekedési minisztériumban előmunkálatok folynak a városok közötti autóbuszforgalom korlátozását szolgáló törvény életbeléptetésére. A törvénytervezetnek főindokolása az, hogy az autóbusz erős konkurenciát csinálnak a CFR-nek és ezért azt a rendszert kívánják bevezetni, hogy csak az 50 kilométernél nagyobb távolságok között közlekedő autóbuszok forgalmát fogják engedélyezni.

Kibővítette üzemét és női kabátok gyártására rendezkedett be a brassói Fibra Rt.

Megírtuk annak idején, hogy a Fibra Rt. Brassóba helyezte át üzemét és ez alkalommal alaptőkét 5 millióról 15 millió lejre emelte, amelyből 50 százalékos arányban a budapesti Guttmann Testvérek cég és Sommer és Klinger ruhagyár jegyeztek, a másik 50 százalékot pedig a Prejmer és Bohus posztógyárak vezérképviselője, a bukaresti „Ageco“ S. A. textil nagykereskedés jegyezte le.

Értesüléseink szerint a Fibra S. A., amelynek vezetője Silbermann Andor igazgató, az átköltözés után üzemét kibővítve, termelési kapacitását évi 60 millió lej összegről 200 millióra emelte. Az üzemében kibővült gyárvállalat nagyszabású programjának megvalósításaként női kabátok gyártására is berendezkedett, amelynek előállításával tudvalevőleg eddig nem foglalkozott.

Băncile Unite și Casa de Păstrare din Oradea-Mare, au realizat un frumos beneficiu anul trecut

Dela redacția noastră din Oradea.

Una dintre cele mai impozante institute financiare din Ardeal și Banat, Băncile Unite și Casa de Păstrare din Oradea-Mare, în bilanțul anului trecut, evidențiază un foarte frumos progres.

Institutul anul trecut și-a urcat capitalul la 60 milioane. Fondul de rezervă și-l-a sporit la 9 milioane lei, iar depunerile la 149 milioane. Banca a

avut în 1928 un reescompt de 14 milioane. La profit net evidențiază 12.858.092 lei din care a trecut la fondul pretensiunilor dubioase 2.138.228 lei.

Rezultatul frumos se datorește dlui dr. Acoș Popper, directorul general al institutului, care cu muncă neobositoare lucrează la dezvoltarea băncii, pe care o conduce.

Csődkeresek az aradi törvényszéken

Heimoviciu János aradi kereskedő 13.000 lejes váltókövetelés fejében csődeljárás megnyitását kérte az aradi törvényszéktől Gutziáhr Mihály módos aradi földbirtokos ellen.

Csukay László simándi földbirtokos 90 ezer lejes váltókövetelése miatt csődkerést nyújtott be Herzogh Sándor aradi ingatlan és pénzügynök ellen. Herzogh Sándor már régebben fizetésképtelenséget jelentett és az egyezkedési tárgyalások kedvezően haladnak előre.

Herzfeld Árpád az aradi autotechnika cég tulajdonosa ellen Sugár Jenő dr. aradi ügyvéd a bukaresti Lanex-poco nevében 45 ezer lejes követelés miatt csődkerést nyújtott be.

Ilica Octavian aradi illatszerkereskedő ellen több hitelezője csődöt kért és az üzle-

tet zár alá helyezték. A cég ellen újabban a temesvári Gea-Krayer droguanagykereskedő cég kért csődöt 25.770 lej követelésének meg nem fizetése miatt. A csődkerések ügyében a napokban határoz a törvényszék.

Publicațiune de vânzare

Nr. 2447. Anul 1929 luna Februarie ziua 23. Se aduce la cunoștința Dilor amatori că în ziua de 5 Martie 1929 se va ține licitație publică în Biroul Vamal Cluj. Intreprizite pentru vânzarea mărfurilor notate mai jos. Licitația este deschisă de la orele 8—13 și 16—18. Basmale din țesătură de lână cu sub 25% matasă vegetală în greutate de sub 200/120 gr. mp. speciale tivite, buc. 75, Țesătură de matasă animală vopsită în greutate dela 120/80 gr. mp. cupoane 6 metri 48.30. Geamantan din piele grasă de la art 104.

Die Aktionäre der Warenverkehrsbank A. G. in Kronstadt

werden hiedurch zu der am 4. Maertz 1929, 4 Uhr Nachmittags im Sitzungssaal der Bank stattfindenden

IX. ordentlichen Generalversammlung

eingeladen.

Tagesordnung:

1. Vorlage des Jahresberichtes mit Bilanz, Verlust- und Gewinnrechnung und dem Bericht des Aufsichtsrates hiezu.
2. Beschlussfassung über die Genehmigung der Jahresbilanz und die Gewinnverteilung, sowie über die Entlastung des Direktions- und Aufsichtsrates.
3. Antrag auf Kapitalserhöhung.
4. Neuwahl des Aufsichtsrates.
5. Mitteilungen und Anträge.

Friedrich Czell, Präsident.

AKTIVA

Bilanz per 31. Dezember 1928.

PASSIVA

1. Bargeldvorrat — — — — —	7,459.501		1. Aktienkapital — — — — —		50,000.000
2. Fremde Geldsorten — — — — —	172.279	7,631.780	2. Rücklagen:		
3. Bankguthaben — — — — —		19,535.956	a) Allgemeine — — — — —	4,972.191	
4. Forderungen:			b) Ruhegehalte — — — — —	1,103.308	
gegen Wechsel und in lauf.			c) für Kursverluste — — — — —	360.000	
Rechnung — — — — —		304,712.106	d) für zweifelhafte Forderungen	320.000	
5. Wertpapiere — — — — —		3,881.813	e) für Steuern — — — — —	100.000	6,855.499
6. Liegenschaften:			3. Einlagen — — — — —		260,018.320
a) Bankgebäude — — — — —	10,000.000		4. Bankverpflichtungen — — — — —		14,350.036
b) Gründe (zum Verkauf bestimmt)	2,415.900	12,415.900	5. Reeskompte — — — — —		8,485.000
7. Geschäftseinrichtung			6. Übergangsposten — — — — —		1,254.286
(Zentrale und Filialen) — — — — —		576.254	7. Reingewinn — — — — —		7,790.668
		348,753.809			348,753.809

Kronstadt, am 31. Dezember 1928.

Dr Rudolf Czell e. h. Geschäftsführender Verwaltungsrat. Alfred Dieners e. h. Direktor. Michael Falk e. h. Prokurist.

Geprüft und richtig befunden. DER AUFSICHTSRAT:

Kronstadt, am 31 Januar 1929.

Karl Bretz e. h. Bankdirektor i. R. Walter Beer e. h. Oberbuchhalter. Karl Csallner e. h. Prokurist.

A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank részvényeit jegyzik a londoni tőzsdén

Az intézet százmillió lejre emelte fel alaptőkéjét — Nagy érdeklődés mellett folyt le a közgyűlés

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank Rt. vásáranap délelőtt nagy érdeklődés mellett tartotta meg az évi rendes közgyűlését, amely eseménye lett közzgazdasági életünknek. Gróf Tisza Kálmán elnöklése alatt számos notabilitás jelent meg, akiknek sorában ott volt dr. Beöthy László v. magyar kereskedelmi miniszter, a magyar főrendiház alelnöke, Butculescu Nicolae, a román királyi uradalmak igazgatója is.

A közgyűlést gróf Tisza Kálmán nyitotta meg, aki napirend előtt bejelentette, hogy az intézet angol igazgatósági tagjai Gordon Holmes és Sefton Richard Turner táviratilag mentették ki a közgyűlésről való elmaradásukat, mivel a zord időjárás miatt utra nem kelhettek. Gróf Tisza ezután még egy szenzációs bejelentést tett, amely szerint a londoni tőzsdébizottságtól távirati értesítés érkezett arravatkozóan, hogy a Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank részvényeinek a londoni tőzsdén való jegyzésére a londoni tőzsdé-

bizottság az engedélyt megadta és az intézet részvényeit február 23-án már jegyezték is.

A bejelentés a közgyűlésen nagy örömet keltett, annál is inkább, mert a Biharmegyei Takarékpénztár az első erdélyi pénzügyintézet, amelynek részvényeit a háboru óta a londoni tőzsdén jegyzik.

A közgyűlés tárgysorozatának tárgyalása alkalmával Szemere Miklós vezérigazgató terjesztette elő az igazgatósági jelentést, amelyből a pénzügyintézet nagyszerű üzleteredménye tükröződik vissza. Ugy az igazgatóság jelentését, mint a felügyelőbizottságét a közgyűlés egyhanguan tudomásul vette és elfogadta az igazgatóságnak a tiszta nyereségnek olyképpen felosztására vonatkozó javaslatát, hogy részvényenként 25 lei dividenda fizetessék ki.

Ugyisint elfogadta a közgyűlés az igazgatóságnak az alaptőke felemelésére tett javaslatát. Eszerint a Biharmegyei Takarékpénztár alaptőkéjét százmillió lejre emeli fel. Az alaptőkeemelés módzatának megállapításával és a ke-

resztülvitellel a közgyűlés az igazgatóságot bizta meg.

Butculescu Nicolae meleg hangu beszédben fejezte ki köszönetét Szemere Miklós vezérigazgatónak, aki a nagyszerű vezetéssel lehetővé tette az elért szép üzleti eredményt. A részvényesek nevében Löwentstein Zsigmond mondott köszönetet.

Külön kezelik az állami monopol bevételeit

A monopol-jövedelmek nem az állami adóhivatalba, hanem a nemzeti bank pénztárába folynak be

A kölcsönszerződés megkötése óta az állami monopol bevételeit a kincstár semmi célra sem használhatja fel, mint ez előtt s így ez kizárólag a kölcsön törlesztésére fordítandó. Az új helyzet következtében a kolozsvári monopoligazgatóság is a Banca Națională kolozsvári fiókjához szállítja be a naponként befolyó bevételeket. A bevételek ugyan átmenetileg a kolozsvári pénzügyigazgatóság kasszájába folynak be, de a pénzügyigazgatóság a bevételt már másnap beszállítja a Banca Naționalăhoz és a jövedéki hivatal kiadásainak fedezésére csekket ad ki, amelyet a Nemzeti Bank esetről-esetre bevált. A monopolbevételekből egy lejt sem használhatnak fel semmilyen célra s ez a tény nagyfokú zavarokat idézett elő a pénzügyi adminisztrációban. —

Eddig ugyanis a tisztviselői fizetéseket naggyobbára a vámbevételekből és a monopolbevételekből fedezte a pénzügyigazgatóság, most a monopoljövdelem tabu, ahhoz hozzányulni nem szabad s így nincs kellő fedezet a tisztviselők fizetésének ellátására. A kolozsvári pénzügyigazgatóság intervenciójára azonban a pénzügyminisztérium az utóbbi napokban kellő ellátmányt küldött s így sikerült a fennálló zavarokat kiküszöbölni.

A németek fogják ujjaépíteni a CFR-t

Már jelentettük, hogy a CFR részére több kölcsönajánlat érkezett, amelyekre azonban hivatalos körök eddig még nem nyilatkoztak. Most azt jelentik, hogy a vasuti kölcsönt Románia Németországban akarja megvalósítani. Bukarestbe érkezett Guttman német vasuti szakértő és Lippin pénzügyi szakértő, akik a kormánynak teljes kidolgozásában elhozták a német tőkecsoportok ajánlatát a vasuti kölcsönre vonatkozóan. Guttman és Lippin órák hosszat tanácskoztak a miniszterelnökségen Maniuval, Popovici-al és Alevra tábornokkal.

Bukaresti lapok jelentése szerint a német ajánlatot a kormány valószínűleg elfogadja s a német tőkét, illetve nagyipart fogja megbizni a CFR helyreállításával.

Industria Sârmei S. A. Cluj

Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1928

Activ			Pasiv	
Cassa	— — — —	4.347.387	Capital	— — — —
Hârtie de valoare	— — — —	6.588.645	Fond de rezervă	— — — —
Ct. curent deb.	— — — —	40.685.727	Fonduri speciale:	
Efecte de primit	— — — —		Fond de amortizări	37.280.594
In portofoliu	46.413.370		Augmentare în 1928	9.248.763
Efecte scontate	20.482.216		Fond pt. refacerea invest.	4.978.442
Efecte remise spre incasso	2.806.809	69.702.395	Augmentare în 1928	2.464.221
Imobile			Fond de rezervă pen'ru creanțe dubioase	35.000
Terenul fabricii	582.008		Fond de pens uni	658.300
Imobilul din Cluj	1.000.000		Conturi curente	— — — —
Clădirea fabricii	19.250.468		Efecte de plată	— — — —
Linia de garaj	1.077.727		Efecte străine	— — — —
Colonia de muncitori	2.767.381		Reescontate	20.482.216
Conductul de gaz natural	1.424.459	29.685.114	Remise spre incasso	2.806.809
Instalația fabricii	3.603.071		Transitoare	— — — —
Mașini și accesorii	— — — —	41.284.042	Beneficiul net	— — — —
Mobile				
Vehicule și mobile	1.906.311			
Mobilierul biroului	1.048.717	2.955.028		
Materiale prime și auxiliare	— — — —	10.923.639		
Fabricate	— — — —	22.553.538		
		228.725.515		228.725.515

Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1928

Pierdere			Profit	
Amortizări			Câștig la mărfuri	50.495.523
Clădirea fabricii, linia de garaj, conductul de gaz, locuințe muncitorești, inst. fabricii, mobile și vehicule	11.712.984		Venitul hârtiilor de valoare	426.738
Fondului pt. creanțe dubioase	2.036.168	13.749.152		
Cheltuieli generale				
Salare, spese de administrație etc.	— — — —	10.365.516		
Dobânzi	— — — —	9.743.531		
Impozit	— — — —	10.994.551		
Beneficiul net	— — — —	6.069.511		
		50.922.261		50.922.261

Cluj, la 31 Decembrie 1928.

ss. I. Diamant director general.
ss. Ionel Comșa pres.
ss. Ing. I. F. Negruțiu

ss. Eugen Beșă direc. or.
ss. Dr. V. Poruțiu v.-pres.
ss. Dr. M. Farkas

Pt. contab. ss. Mihail Comșa expert contabil.
ss. Dr. Oct. Sglimbea v.-pres.
ss. I. C. Orghidan

ss. Ing. V. Dessilla
ss. Adalbert Veith

S'a examinat și găsit în deplină ordine. Cluj, la 25 Ianuarie 1929.

ss. Dr. Laurian Gherman președinte expert contabil.

ss. Ioan Babeș expert contabil.

ss. Virgil Comșa

ss. Adrian Oțoiu

ss. Victor Popp

Kinevezték a kolozsvári és a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara interimárbizottságát

Jeleztük már, hogy a cluji Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségének a mandátuma lejárt az új kamarai törvény megszavazása után, mint a többi kamaráknál is és így a kamara vezetőség nélkül maradt néhány napig. Egyidejűleg jeleztük, hogy az új választásig interimár bizottságot neveznek ki. A minisztertanács most, néhány napi késés után, kinevezte a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara interimár bizottságát. Az ipari osztály interimár bizottságának *Negruti* B. Jon szenátor, *Farkas* Mózes és *Wertheimer* Miksa gyárigazgató, *Moldován* ipartestületi elnök és *Hevesi* József az Ipartestület elnöke; a kereskedelmi osztálynak *Pop* Sever bankigazgató, *Tuffli* L. Richard, helyettes polgármester, *Gutfried* Adolf és *Horosz* Ignác kereskedők lettek a tagjai. A kamara új vezetőségét kedden iktatták be, amikor a kamara elnökévé *Negruti* volt elnök lett újra megválasztva, míg alelnökké *Wertheimer* Miksa, akik nagy népszerűségnek örvendenek a cluji közgazdasági körökben.

Különbösen az egész bizottság összetételét meglepéssel vették tudomásul a cluji közgazdasági tényezők.

Marosvásárhelyre megérkezett a kereskedelemügyi minisztérium távirati rendelkezése, amely az iparkamara régi vezetőségének helyébe interimár bizottságot állít.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara interimár bizottságának kinevezése

az érdekelt körökben meglepésként keltett,

de nem annyira a nemzetiségi arány, mint inkább a személyek kiválasztása miatt. Az interimár bizottságnak négy román és négy kisebbségi tagja van és pedig dr. *Popescu* Adrian ügyvéd, *Harmath* Sándor bankigazgató, *Bustya* Lajos, építész és dr. *Lakatos* Sándor, a gyáripárosok szövetségének titkára, *Bretter* Vilmos gyáros, *Bertia* Iuliu, *Bucur* Ioan és *Boros* Viktor.

Popescu Adrian az interimár bizottság elnöki teendőit, sőt a tagságot sem vállalta, miután őt a múlt héten a városi interimár bizottság elnökévé választották meg s a polgármesteri teendők ellátásával van megbízva. *Popescu* Adrian táviratilag közölte a minisztériummal, hogy az elnökséget nem fogadhatja el és a maga helyébe *Mera* Viktor szászrégeni gyógyszerész kinevezését kérte. Jelentésére már meg is jött a

válasz Marosvásárhelyre, amely szerint

a kamarai interimár bizottság elnökévé Mera Viktort nevezték ki.

Az interimár bizottság tagjai már értekezletet is tartottak s ezen megállapodtak abban, hogy — miután *Mera* Viktor Szászrégenben lakik és így a kamara ügyeit közvetlenül nem

A kormány respektálja a hazai vasművek és a C. F. R. között létrejött vagon és mozdonyjavítási szerződéseket

A belföldi vasgyárak munkaképességük arányában kapnak megrendeléseket a C.F.R.-től

Az „Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság” a CFR újjáépítésével kapcsolatban megrta, hogy a kormánynak respektálnia kellene a belföldi vasgyárak és a CFR között létrejött és a vagonok és mozdonyok kijavítására vonatkozó szerződéseket, kerülve a külföldi vasművek túlhajszolt favorizálását.

A romániai bányá és vasművek szövetségének egy küldöttsége a napokban szintén ilyen értelemben interveniált *Madgearu* kereskedelmi, *Răducanu* munkügyi, *Alevra* vasutügyi és *Popovici* pénzügyminisztereknél.

Az intervenciónak meg is lett az eredménye, amennyiben

a legfelsőbb közgazdasági bi-

intézheti —

alelnöknek dr. Lakatos Sándort, az UGIR marosvásárhelyi körzetének főtitkárát választották meg,

megbizván őt az interimár bizottság, illetve a kamara ügyeinek a vezetésével. Ez a megoldás Marosvásárhely és a Maros mentének kereskedelmi és ipari köreiből általános megnyugvást keltett, mert *Lakatos* Sándorral szemben az összes érdekelt körök bizalommal viseltetnek és munkásságától sok jót várnak.

A kormány respektálja a hazai vasművek és a C. F. R. között létrejött vagon és mozdonyjavítási szerződéseket

A belföldi vasgyárak munkaképességük arányában kapnak megrendeléseket a C.F.R.-től

Az „Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság” a CFR újjáépítésével kapcsolatban megrta, hogy a kormánynak respektálnia kellene a belföldi vasgyárak és a CFR között létrejött és a vagonok és mozdonyok kijavítására vonatkozó szerződéseket, kerülve a külföldi vasművek túlhajszolt favorizálását.

Az intézkedés általános meglepésként keltett nemcsak a romániai vasművek, hanem a munkások körében is, mert így a vasgyárak nem kényszerülnek leépíteni üzemüket.

Minele de cărbuni dela Sorecani, în primul plan al electrificării regiunii

Reprezentanții unei întreprinderi italo-belgiene a studiat problema electrificării în Cluj, Turda, Oradea

Ziarul „Ardealul Economic” anunțase la timp, că un grup de specialiști din străinătate a fost invitat în România, ca să studieze problema electrificării.

Specialiștii invitați reprezentând „Compania Italo-Belgiană” pentru întreprinderi electrice de utilitate publică, — zilele aceste au vizitat și Clujul. Specialiștii în Cluj au fost primiți de către dl. *Teodor* Mihali, primarul și alte notabilități ale orașului, cu cari s'au întreținut mult timp, studiind

problemele electricității și posibilitățile colaborării capita-

lului străin în România.

Delegații, după ce au vizitat în Cluj serviciul tehnic și uzinele electrice ale orașului, luându-și datele necesare spre a-și putea prezenta oferte în sensul directivelor primite,

s'au interesat și de minele de cărbuni dela Sorecani,

cari, fiind în apropierea Clujului, sunt cele mai potrivite pentru a alimenta o mare uzină electrică, care paralel cu cea alimentată de forța hidroelectrică a Someșului, să furnizeze curent electric atât pen-

tru oraș, cât și pentru întreaga regiune.

La recomandarea Ministerului de Industrie și Comerț, specialiștii, continuându-și drumul în Ardeal, au mai vizitat și alte centre industriale, între cari

Turda și Oradea-Mare, cari ar intra în primul plan al electrificării.

Clujul de altfel a mai primit și alte oferte pentru electrificarea planuită și pentru modernizarea și amplificarea uzinelor electrice, plan care până acuma s'a tăragănit numai din lipsa de mijloace. In astfel de împrejurări se crede, că realizarea planului nu va mai fi tăragănită și astfel în scurt timp vom avea ocazia, ca să înregistrăm o uriașă dezvoltare industrială și în regiunea noastră, după încheierea tratativelor întreprinse în privința electrificării.

Convocare

Domnii acționari ai *Industriei Sârmei S. A.* Cluj prin aceasta se convoacă la a VIII-a adunare generală ordinară care va avea loc la sediul societății în Cluj, Calea Victoriei 29, în ziua de 15 Martie 1929, ora 10 cu următoarea. Ordine de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Bilanțul pe anul 1928, raportul consiliului de administrație și a comitetului de cenzori, darea absoluturului. 3. Distribuția beneficiului net. 4. Fixarea jetoanelor. 5. Alegerea alor 3 membri în consiliul de administrație pe o durată de 3 ani în locul dlui Ing. *Virgil* Dessila, Ing. *C. Orghidan* și Dr. *Valentin* Poruțiu ieșiți prin ordinea vechimii și a unui membru pe o durată de un an în locul dlui Ing. *Vasile* Lazar, care a renunțat la mandatul său. 6. Eventuale propuneri. Domnii acționari, cari vor să participe la adunarea generală, sunt invitați a-și depune acțiunile la casieria noastră, sau la Banca Centrală pentru Industrie și Comerț S. A. Cluj și sucursalele ei, sau la Uzinele de Fier și Domeniile Reșița, București cel puțin 3 zile înainte de adunare. Cluj, la 23 Ianuarie 1929. *Consiliul de administrație.*

Magassy Károly Româniában.

Magassy Károly, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt. cégvezetője és malomépítési osztályának főnöke Romániába érkezett, hogy a cége által berendezett, illetve rekonstruált malomüzemeket felülvizsgálja. *Magassy* Előzőleg Jugoszláviában járt, és több üzemet vizsgált meg s a legjobb eredményekről számolt be központjának.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)

gyártmányait képező világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagfogyasztással fekvő és álló elrendezésben rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképviseltnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari Rt.-nál, Oradea.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Suprimarea anomaliilor vamale

Camera de Comerț din Brașov, a cerut dispoziții urgente pentru curmarea anomaliilor, cari se evidențiază la oficiile vamale

Dela redacția noastră din Brașov

Camera de Industrie și Comerț din Brașov, sesizată de către comercianții cari au semnalat numeroase anomalii la oficiul vamal din aceea localitate — a intervenit la Ministerul de Finanțe cerând printr'un memoriu:

Suprimarea situației absurde, în care de ani de zile se încasează ulterior diferențe de taxe sub pretextul taxărilor greșite.

Firmele cari nu și-au achitat aceste diferențe, nu și primise noi-le transporturi dela oficiul vamal. Asemenea cazuri s'au întâmplat cu firma renumită *Hesshaimer* pen-

tru o diferență de 1000 lei, în schimbul căreia i-s'a reținut un vagon de bumbac. Li-s'au mai socotit diferențe de taxare greșită firmelor *G. Foith et Co.*, *G. Eitel*, *Alfred Gebauer*, *Lexen et Schewecht*, *Fabricei Frații Schiel*, *Stollwerk*, *Photogen*, *Silvanăa*, *Finzig*, *Scherg*, *Kamner et Jikelius*, *Orendi* etc.

Pentru a se evita inconveniențele, Camera de Industrie și Comerț din Brașov, a făcut propunere să se facă în fiecare lună controlul necesar și nu peste ani de zile.

În opoziție cu procedeele anunțate, Direcțiunea Vămirilor nu restituie diferențele, cari s'au încasat în plus dela comercianți, deși ar fi chiar și logic, ca să se judece la fel chestia, pe baza principiului de egalitate.

Oficiile, cari își observă greșelile, ar trebui, să procedeze din oficiu la restituirea diferențelor încasate în plus.

Oficiile vamale taxează și obiecte furate sau cari lipsesc. Acest sistem de asemenea este a se suprima, taxându-se numai mărfurile reale, cari într'adevăr au sosit de fapt.

Cere ca să se ia dispoziții, ca vămirile să se facă urgent, fiindcă pe lângă actualul sistem se cauzează mari daune firmelor, în special în privința produselor de sezon.

Taxele încasându-se de către oficiile vamale, fără considerare la

apel, Camera propune, ca să se stabilească dreptul de apel.

Camera a mai cerut, să se ia dispoziții, pentruca să se poată retrimite mărfurile necorespunzătoare, fără orice formalitate, întrucât nu corespund comandaiei.

În fine a mai cerut, ca să se anuleze dispozițiile, în sensul cărora la vămuire se pretinde, ca să se semneze câte o declarație de către importatori, că sunt mulțumiți cu vămuirea și să se dea un termen de reclamație de 30 zile.

La încheiere, Camera declarând, că este o imposibilitate de a se trimite mărfurile spre analiză la București, unde stau luni de zile — insistă ca să se înființeze laboratoare de analiză pe lângă fiecare oficiu vamal.

Remedierile înșirate s'au cerut în interesul comercianților, desfășurării traficului și al întregii țări.

Bancă Centrala pentru Industrie și Comerț Societate Anonimă în Cluj

CONVOCARE

Domnii acționari ai Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț S. A. în Cluj sunt convocați la

a X-a adunare generală ordinară

pe Joi, 14 Martie 1929, la orele 9 a. m. în sala de ședințe a Camerei de Comerț și Industrie Cluj, Calea Victoriei No. 51 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării;

2. Raportul Consiliului de Administrație și raportul cenzorilor;
3. Statorirea bilanțului, a conului de profit și pierdere pe anul 1928 și descărcarea Consiliului de Administrație și a cenzorilor pentru gestiunea anului 1928;

4. Distribuția profitului net;

5. Statorirea marcelor de prezență pe anul 1929;

6. Completarea Consiliului de Administrație pe 3 ani conform art. 15 din statute.

Cluj, la 17 Februarie 1929.

Consiliul de Administrație.

Active

Bilanț general la 31 Decembrie 1929.

Passive

Casa	14,214.594		Capital social	50,000.000	
Disponibil la Banca Națională și alte bănci	2,294.497		Fond general de rezervă	20,348.531	
Scont	192,418.085		Depuneri pe libel	166,343.943	
Scont cu acoperire ipotecară	21,089.899		în cont curent	13,100.842	
Conturi curente	101,774.372		" fondului de penziune	4,958.383	
Efecte publice și acțiuni	43,283.745		Reescont	112,952.199	
Imobile: Edificiile centralei, edificiile sucursalelor: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Turda, depozitele de mărfuri la sucursale Alba-Iulia și Sibiu	12,848.500		Dividendă neplătită	461.398	
Mobilier	908.043	388.831.735	Conturi curente creditoare	8,446.597	
			Interese și anzițoare	3,151.133	379,763.026
			BENEFICIU NET		9,068.709
		388,831.735			388,831.735

Conturi de ordine

Efecte în gaj	17,552.009		Depunători de efecte în gaj	17,552.009	
" depozit liber	60,957.871		" " " depozit liber	60,957.871	
" de cont-curent	29,072.593		" " " de cont-curent	29,072.593	
Debitori de garanții	16,140.000		Scrisori de garanții	16,140.000	
		123,722.473			123,722.473

Debit

Contul profit și pierdere

Credit

Dobânzi plătite	27,588.796	76	Dobânzi și comisioane etc. încasate	50,017.128	50
Salare, adaosuri, diurne, jetoane, etc.	7,914.350				
Impozite	1,208.711				
Cheltuieli generale	2,413.854	70			
Amortizări	1,822.707	04			
BENEFICIU NET					
		40,948.419			
		9,068.709			
		50,017.128			50

Cluj, la 31 Decembrie 1928.

Pentru contabilitate:
Ioan Babeș
expert contabil

DIRECȚIUNEA:

Ionel Comșa
director general

Dr. Octavian Sglimbea
director

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Valentin Porușiu
președinte

Dr. Georgiu Popescu
Constantin Herția

Dominic Rațiu
Dr. Leo Parasca

Dr. Laurean German
Ioan Vulcu

Dr. Ionel Pop
Vasile Goldiș

George Adam
Vasile C. Osvadă

Dr. Victor Moldovan

Subsemnații cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele băncii.

Cluj, la 16 Februarie 1929

Dr. Octavian Rusu
președinte

Aurel C. Domșa

Constantin Popp

Aurel Ciortea

Nicolae Bratu

Germanii vor reconstrui C.F.R.

România, după cum anunțasem, primise oferte de împrumuturi din mai multe părți, dar despre aceste nu se anunțase încă nimic. Așa acum se anunță, că guvernul este dispus, ca să accepteze o ofertă germană de împrumut pentru reconstruirea CFR. În acest scop au sosit la București specialistul de căi ferate *Guttman* și expertul financiar *Lippin* din Germania, cari au adus cu ei un întreg pro-

iect referitor la un împrumut și la reconstruirea CFR.

Specialiștii germani s'au întreținut timp îndelungat cu dnii *Maniu*, *Popovici* și gen. *Alevra*, cu cari au discutat modalitățile necesare reconstruirii.

Ziarele din București anunță, că guvernul este decis ca să reconstruiască CFR cu capital și specialiști germani.

A nemzetközi vas-tárgyalások

A nemzetközi vaskartell márciusi tárgyalásai során, mint újabb hír jelenti, a kartellszerződés meghosszabbításának kérdése nem kerül még megbeszélésre. Ami a kívülállókra illeti, azoknak az esetleges csatlakozása a kartell meghosszabbítása előtt nem jöhet szóba. Anglia belépésére német részről most már kevesebb súlyt fektetnek, mert ez a csatlakozás csak növelhetné Németország pénzügyi terheit. A csatlakozásra való kilátások egyébként kedvezőtlenek. A lengyel vasipar számára elsősorban a belföldi piac mértékadó. Egy további kívülálló Olaszország, amelynek vasipara azonban

már kijelentette, hogy a kérdés nem érdeklő. A nyugatnémet acélművek kvótájuk lényeges felemelését fogják kérni és esetleg felmondják a kartell.

A nagyváradí Paprikaörlő Rt. megkezte az üzemet.

Az Imperial Paprikatermelő és Örlő Rt. üzemet két hónappal ezelőtt kezdte meg és fennállásának rövid ideje óta is elismert kiváló minőségű árut produkál.

A paprikatermelő részvénytársaság ötven évre alakult. Alaptőke 2,000,000 lei, 2000 db 1000 lej névértékű részvényből. Az igazgatóság 2-5 tagból áll és 3 évre választják. Alapítók, igazgatósági tagok: Niszel Móric, Józsa Károly, Stern Dezső.

Actuala lege a minelor se schimbă complet

O nouă lege a minelor, care stabilește noi norme

Guvernul național-tărănist, după cum se știe, își propusese, ca să facă noi și esențiale modificări în actuala lege a minelor, căutând ca să dea posibilitate de colaborare și capitalului străin. Comisia încredințată cu studiarea modificării însă a decis, că

este nevoie să se schimbe complet actuala lege a minelor,

înlocuindu-se cu una nouă. Proiectul noii legi s'a și redactat și a fost prezentat dlui *Virgil Madgearu*, ministrul comerțului și industriei, care l-a și aprobat.

Noul proiect de lege va intra în vigoare în scurt timp

prezentându-se în actuala sesiune parlamentară spre aprobare.

„ECONOMUL“
Institut de Credit și Economii s. a. Cluj

CONVOCARE

Domnii acționari ai băncii „ECONOMUL“ institut de credit și economii societate anonimă, în conformitate cu § 18 din statute sunt convocați prin aceasta la a XLIII-a (patruzecișitrea) adunare generală ordinară

care se va ține în Cluj, Joi la 7 Martie 1929 la ora 10 a. m. în localul institutului din Calea Regele Ferdinand No. 26, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul Consiliului de Administrație, raportul Comitetului de Cenzori și stabilirea bilanțului.

3. Impărțirea profitului curat și fixarea dividendului.

4. Descărcarea Co silului de Administrație și a Comitetului de Cenzori de gestiunea anului 1928.

5. Fixare marcelor e prezență.

6. Alegerea a cinci membrii în Consiliul de Administrație.

7. Alegerea Comitetului de Cenzori cu mandat pe 3 ani.

8. Ev ntuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acționari, cari doresc să participe la adunarea generală sunt rugați, să-și depună acțiunile împreună cu plenipotențele, cu 3 zile înai te de duna generală, la cassa institutului, sau la ori care inst tut membru la „Solidaritatea“, sau la „Banca Românească“ și sucuc-alele ei, precum și la capitulurile bisericesti.

Cluj, la 7 Februar e 1929.

Consiliul de administrație.

Egyesült Bank és Takarékpénztár Rt. Oradea-Nagyvárad Zárszámadása

VAGYON

Mérleg-számla 1928 december 31-én

TEHER

Készpénzkészlet és idegen pénznemek	17,796.281		Alaptőke	30,000.000	
Avista követelések Bancanatnál és helyi bankoknál	5,103.657	22,899.938	Alaptőke félelvi osztalékjogsultsággal	30,000.000	60,000.000
Váltótárca	97,681.350		Tartalékalap*		8,000.000
Folyószámlaadások	143,540.890		Reismann Mór-alap		100.000
Jelzálogkölsönök	4,747.908	245,970.148	Kétes követelések tartaléka		2,539.232
Saját értékpapírok és részvényérdekeltsegek		7,561.030	Nyugdíjalap**		2,187.382
Ingatlanok: Intézeti ház Központban és Margittán	2		Kifizetetlen osztalékok		305.643
Bérházak: Regina Mária-tér 2. és 6. Vlahuta-ucca 1. és 3. sz.	3,240.000	3,240.002	Betétek: könyvecskére és folyószámlán		149,140.989
Berendezés: Központban és Margittán		2	Visszleszámi- BANCANATNÁL 14.270.124		
Nyugdíjalap értékpapírjai		2,187.382	tolt váltók ROMCOMITNÁL 2,981.924		17,252.048
			Hitelezők		23,505.558
			Engedményezett jelzálogkölsönök		3,311.390
			Atmeneti tételek		4,665.171
			<i>Tiszta nyereség</i>		
			Áthozat 1927-ről	131.225	
			Ez évi tiszta nyereség	12,858.092	
			Ebből kétes követelésekre tartalékolva	2,138.228	10,719.864
					10,851.089
		281,858.502			
					281,858.502
Nyilvántartási számlák			Nyilvántartási számlák		
Incasso váltók		10,805.793	Incassoengedményesek		10,805.793
Meghitelezési adósk		3,875.150	Meghitelezési hitelezők		3,875.150
Kezességi adósk		8,003.669	Kezességi hitelezők		8,003.669
Letétek		115,030.930	Értékpapírletevők		115,030.930
		419,574.044			419,574.034

Gr. N. Filipescu alelnök

Dr. Popper Ákos vezérigazgató

Kertész Márton igazgató, könyvszakértő

TARTOZIK

Nyereség- és veszteség-számla 1928 december 31-én

KÖVETEL

Üzleti költségek, fizetések, házbér, jótékony adomány, adók, stb.		7,142.229	Áthozat a múlt évről		131.225
Leírás: Kétes követelések tartalékolására		2,138.228	Kamatok, jutalékok, deviza stb.	18,030.613	20,000.321
			Ingatlan jövedelem	1,969.708	
<i>Tiszta nyereség</i>					
Áthozat a múlt évről	131.225				
Tiszta nyereség 1928. évben	10,719.864	10,851.089			
		20,131.546			20,131.546

Oradea-Nagyvárad, 1928 december 31-én.

Gr. N. Filipescu alelnök

Dr. Popper Ákos vezérigazgató

Kertész Márton igazgató, könyvszakértő

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Dr. Thury Kálmán

Eichner Sándor

Theodor Pappoudoff

Dr. Károly Irén

Dr. Sarkadi Lajos

Vály Géza

M. Mizrahi

J. Tudorache

Nem szállítják le a vámok negyvenes szorzószámát

Az importőrök és kereskedők tovább folytatják a leszállítás érdekében megkezdett akciót

Megirta már az „Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”, hogy az importőrök és a nagyváradai kereskedők akciót indítottak, hogy a lej stabilizálásával a kormány szállítsa le a vámok aranylejben megállapított koeficiensét, a román valuta hivatalos árfolyamának megfelelően. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztériumnál azt az értesülést szereztük, hogy a **behozatali vámtarifában megállapított aranyvámok 40-es szorzószámát a kormány nem fogja megváltoztatni, csak az új vámtarifa életbeléptetésével egyszerre.**

A pénzügyminisztérium a kérdés teljesítésétől részben azért vonakodik, mert ezáltal az állam importvámbevételai a költségvetési előirányzat által megállapított idő előtt csökkennének, másrészt pedig

a szorzószám leszállítása bizonyos gazdasági csoportoknak kedvező lenne, másokra nézve azonban kedvezőtlen,

viszont a kormány nem akar részleges intézkedéseket fogantatosítani, hanem generálisan kívánja a kérdést megoldani.

Az új vámtarifa életbeléptetésekor az importvámokat a lej stabilizált árfolyama alapján fogják megállapítani.

Természetes, hogy az érdekelt kereskedők nincsenek megelégedve ezzel a megoldással és a kereskedelmi kamarák útján továbbra is követelik, hogy a vámdíjakat a lej stabilizált árfolyama alapján számítsák ki. Hír szerint az importőrök ebben a kérdésben a bírósághoz fordulnak, ha a kormány nem honorálná kívánságukat.

A közeljövőben átköltözik új bérházába az Adriatica di Sicurta biztosító

Hirt adott az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság arról, hogy az Adriatica di Sicurta biztosító intézet saját bérpalotát vásárolt magának Bukarestben.

A biztosító intézet központi irodája eddig az Agricola biztosító helyiségeiben funkcionált, április 23-án azonban már átköltözik saját palotájába, amely egyik fontos aktusa a biztosító intézet rohamos terjeszkedésének.

Kötöttáru üzemet állít fel a kolozsvári Zsidó Árvagondozó

A kolozsvári Zsidó Árvagondozó egy kötöttáru üzemet akar létesíteni és erre a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara támogatását is kikérte. A tervek szerint az Árvagondozó a gondjaira bízott növendékeket foglalkoztatná az üzemben.

Az Árvagondozónak ez a terve meglehetősen konsternációt váltott ki, mert az Árvagondozónak az a hatalmas előnye volna a többi magánüzemek fölött, hogy sokkal olcsóbb munkaerővel tudná az üzemet ellátni, ami maga után vonná az erős versenyt. Az Árvagondozót különben éppen a zsidó ipar és kereskedelem könyöradománya tartja fenn, amely konkurrenciát kapna az olcsóbb üzemi költséggel dolgozó Árvagondozó kötött üzemből. Külömben is az Árvagondozónak nem az a hivatása,

hogy kihasználva a rendelkezésére álló olcsóbb munkaerőt, üzemetek állítson fel s ezáltal éppen pártfogóinak csináljon konkurrenciát,

hanem hogy az árva gyermekek neveléséről gondoskodjék.

Az iparkamara interimar bizottsága a napokban fog foglalkozni az Árvagondozó üzemi cégjegyzési tervével s ugyan-

ekkor tárgyalják meg az Árvagondozó másik kérését is, melyben a kereskedelmi és iparkamarától egy szubvenció folyósítását kéri.

Brassói fiókindezetet létesít a Banca General Praporgescu

Brassóban, a Hosszu-uca 31 szám alatt most nyílt meg a Banca General Praporgescu bukaresti pénzügyintézet fiókja, az új fiókindezet vezetője Silberstein Sándor igazgató lett, a pénzügyintézet különösen kispolgároknak szolgál támogatásul.

Credit american de mărfuri pentru comerțul de ghețe din România

Cea mai mare fabrică americană de cauciucuri „Firestone” după cum suntem informați, va apare pe piața română cu șoșoni și galoși.

Marca de altfel este cunoscută de ani de zile la noi dar până acuma ne livra numai cauciucuri de automobile. Acuma, după ce începe să se îmbunătățească situația în urma stabilizării, fabrica intenționează să apară pe piața română și cu șoșoni, galoși și alte produse de cauciuc.

Livrările pentru sezonul viitor le-a angajat pe credit, prin reprezentanța sa Ernst Jordan.

Societatea Națională de Credit Industrial București

CONVOCARE

ACTIV Bilantul general încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1928 PASIV

		Lei	Lei			Lei	Lei
Accionari			279.300	Capital			500.000.000
Cassa: numerar și disponibil la bănci			31.296.867	Fond de rezervă statutar		35.199.615	
Efecte publice			74.124.755	Fond special pentru imobil		35.756.043	
Portofoliu de scont			373.108.153	Fond pentru creanțe dubioase		30.000.000	100.955.658
Conturi curente	cu garanție ipotecare	1.628.599.993		Fond pentru pensii și ajutoare			6.231.206
	cu caș comercial	154.320.857		Fond pentru mica industrie			16.525.942
	cu scrisori de garanție și cred. personal	1.024.040.407	2.807.851.257	Depunători spre fructif. și et. curente creditoare		445.468.042	
Participațiuni industriale			60.639.000	Bonuri de cassă		375.000.000	
Mobilier și casse de fier			1	Angajamente pentru efecte reescontate		290.609.610	
Imobil			13.965.000	Angajamente externe		1.482.300.000	2.593.377.652
				Dobânzi cuvenite anului 1929			3.075.634
				Diverse conturi			49.483.057
				Profit & Pierdere, beneficiu net			89.665.184
			3.361.314.333				3.361.314.333

Conturi de ordine:

Efecte de cont curent	1.428.974.191	Deunători de ef. et. curent	1.428.974.191
Ipoteci, gajuri comere., cesiuni, tit. și ef. com. în gaj scrisori de garanție	2.718.437.515	Depunători de ipoteci, gajuri comere., cesiuni, titluri și efecte comerciale în gaj, scrisori de garanție	2.718.437.515
Garanție statutare	210.000	Depunători de garanții statutare	210.000
Polițe de asigurare pentru ipoteci și gajuri	6.131.252.952	Diverse polițe de asigurare	6.131.252.952
Conturi diverse	34.291.000	Conturi diverse	34.291.000
	10.313.165.658		10.313.165.658

Președinte, Oscar Chiriacescu.

Șeful Contabilității, Theodor Nițu, expert-contabil.

Director general, inginer inspector general, Gh. Popescu

Subdirector general, Victor Slăvescu

Subdirector general, inginer inspector general, Laurențiu Erbiceanu

Director, G. D. Dimitriu

DEBIT Contul de Profit și Pierdere încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1928. CREDIT

Cheltuieli generale:					
Salarii și gratificații, chirie, furnituri de birou, lumină și încălzit, imprimată și registre, tantiema contractuata a directorilor, indemnitatea comitetului de direcție a cenzorilor și comisarul guvernului, jetoane prezență, diverse		23.856.902		Dobânzi și beneficii diverse	128.379.875
Ajutoare și binefaceri		2.523.676	46.210.784	Cupoane, dividende, diverse	7.495.093
Impozite		19.830.207	89.665.184		
Beneficiu net			135.875.968		135.875.968

Președinte, Oscar Chiriacescu.

Șeful contabilității, Theodor Nițu, expert-contabil

Director general, inginer inspector general, Gh. Popescu

Subdirector general, Victor Slăvescu

Subdirector general, inginer inspector general, Laurențiu Erbiceanu

Director, G. D. Dimitriu

Am verificat prezentul cont de profit și pierdere, conform art. 186 din codul comercial și l-am găsit în concordanță cu registrele.

A brassói kereskedelmi és iparkamara memorandumban kéri a kormánytól a vámanomáliák megszüntetését

A brassói kamara 1929 február 12-én memorandumban fordult a miniszteriumhoz azon sérelmek miatt, melyeket a brassói kereskedők szenvednek el a vámhivataltól és pontokba foglalva a sérelmeket, a következő orvoslást kéri:

1. Megszüntetni azon absurd helyzetet, hogy évek óta elvámolt tételeket utólag hibás elvámolás címén pótdíjak rovasanak ki. Ily módon

a brassói Frank-gyár 350.000— lei, Stollwerk gyár 300.000— lei, Photogen petroleum gyár 208.000— lei,

Silvania, Einzig, Scherg, Kamner & Jekelius, Foith, Orendi ismert nagy cégek szintén nagyobb összegekkel utólag rovtattak meg.

Ezen utólagos lerovások miatt a cégeknek az ezután megérkező áruikat a vámhivatal addig míg az utólagos kirovást be nem fizetik nem adják ki és zálogban visszatartják.

Ily módon jártak el a közismert Hesshaimer engros céggel 1000 lei miatt, egy gyapotfonál vagon árut tartottak vissza

és hasonlóan a Foith, Eitel, Gebauer, Lexen & Schwecht, Schiel-gépgyár stb. közismert cégekkel.

Ez ügyben indítványozza a kamara, hogy a kontroll ne évek múlva, hanem maximum 1 hó alatt történjen meg.

2. Ellentétben az első pontbani eljárással, az esetben, ha a vámhivatal a fél terhére tévedett, akkor a többlet fizetést a bukaresti Dir. Generală Vamuilor vissza nem téríti. Viszonság elve kellene érvényesüljön és ne egyoldalú terror.

3. A tévedést elkövető hivatal hivatalból kellene eljárást indítsa a tévesen többlet felvett díj visszatérítése miatt.

4. A vámhivatalok a hiányzó és lopott tárgyak után is vámolnak. Ezt az anomáliát is meg kell szüntetni és csak a reális beérkezett áru vámolandó el de facto.

5. A lassu elvámolási eljárás különösen szezon cikkeknel kimondhatatlan károkat okoz.

6. A díjakat a vámhivatalok felelősségre való tekintet nélkül beszedik. Várni kellene és jogot adni a felelősségre. A kamara ezt indítványozza, hogy a vámhivatali sérelmes eljárás ellen elsőfokban a P. Ü. igazgatósághoz, másodsorban a Dir. Gen. Vamuilelor-hoz lehessen fellebbezni.

7. Meg nem felelő áru visszaküldetését formalitás nélkül lehessen eszközölni. ha a rendelt árutól eltérő árut észlel a megrendelő.

8. A vámeljárásnál levő azon szokás, hogy a kereskedő nyilatkozatot ír alá, miszerint az elvámolással meg van elégedve, mellőzendő volna. E helyett 30 napos reclamatio hatánap adandó.

9. Az analízis a legszűkebb és legszükségesebb dolgokra korlátoztassék, továbbá minden vámhivatal mellé, egy laboratorium állítsassék. Lehetetlen állapot, hogy az analízis miatt Bucarestbe kelljen küldeni az árut.

Ezek a brassói kereskedelmi

Az Erdélyi és Bánsági Kereskedő Testületek Szövetsége újabb erélyes akciót indított a kereskedők tulajdonjoga ellen

Panaszok Erdély és Bánság minden részéből a kiméletlen adókövetések miatt — Memorandum Popovici miniszterhez

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Az Erdélyi és Bánsági Kereskedők Testületének Szövetsége már egy ízben felemelte szavát agyongyötört kereskedőink tulajdonjoga ellen. Ez közvetlenül az adókövetések megkezdése előtt történt abban a hiedelemben, hogy a kormány méltányosságra fogja utasítani közegeit. A memorandumnak azonban, amelyet a Szövetség ebben a kérdésben a kormány elé terjesztett, semmi fogantatja nem lett, sőt

az adóprés sokkal erősebben működik, mint az előző években.

Ez a tény, amely végveszélyvel fenyegeti a kereskedőket, arra indította a Szövetséget, hogy újból a kormányhoz, illetve a pénzügyminiszterhez forduljon. Most tehát

újabb memorandumot szerkesztett a Szövetség Erdély és Bánát minden részéből beérkező panaszok alapján

és azt Popovici pénzügyminisz-

terhez juttatja el. Értésüléseink szerint, ha a kormány közegei még ezután sem fognak a méltányosság álláspontjára helyezkedni, a Szövetségmégerőteljesebb mozgalomba kezd és nemcsak memorandumban, hanem egy országos nagygyűlés keretében fogja felemelni kérését és egy szersmind a kilátástalan jövőre vonatkozó figyelmeztető szavát. A magunk részéről tényleg nem sokat remélünk a memorandumtól, bármennyire is jóakarattal akarnák kezelni illetékes helyen a kérdést. A kormány részéről eddig is már oly sokat hangoztatták, hogy

az államnak nagyon sok pénzre van az állami háztartás egyensúlyba hozása céljából szüksége, hogy a mozgalom sikere fölötté kétségesnek látszik.

De mindenestre helyes, ha a kereskedők leszögezik azt a lehetetlen helyzetet, amelybe a tulajdonjog miatt sodródtak.

Az OFA A. G. Genf nem vásárolta meg a jugoszláv Sipad és Warda Rt. részvényt

Cáfolják a világsajtóban elterjedt híreket

Néhány nappal ezelőtt több romániai és külföldi lap feltűnő híradást közölt, amely szerint a Genfben székelő OFA Bészvénytársaság megvásárolta volna a jugoszláv Sipad és Warda Rt. név alatt szereplő erdőkitermelési vállalat részvényeit, amely tudvalevőleg az utóbbi időben Sipad és Warda Rt. elnevezés alatt működött.

A jugoszláviai faipari vállalat részvényeinek 75 százaléka a jugoszláv állam birtokában

volt. A híradások szerint az OFA Actien Gesellschaft Genf úgy a Sipad és Warda, valamint a jugoszláv állam tulajdonában levő részvényt is átvette volna.

A feltűnő híradások ebben a formában nem felelnek meg a valóságnak, amennyiben — kompetens helyről nyert információink szerint — az OFA nem vásárolta meg a Sipad és Warda tulajdonában levő részvényt.

Nagyszerű eredménnyel zárta le az elmúlt üzletét a nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár

— Az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság nagyváradi szerkesztőségétől —

Erdély és Bánság egyik legtekintélyesebb pénzügyintézet a nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár Rt. most teszi közzé múlt évi zárszámadásait, amelyek ennek a hatvan év óta fennálló előkelő pénzügyintézetnek újabb hatalmas fejlődését bizonyítják, mert ez a mérleg a bank minden üzletágában hatalmas lendületet mutat. Az Egyesült Bank és Takarékpénztár az elmúlt évben hajtott végre alaptőkéjének hatvan millió lejre való felemelését és így alaptőkéje a mérlegben 60 millió lejben szerepel, melyből 30 millió, mint-hogy az július havában folyt be, csak félevesi osztalékban részesül. Rendes tartalékalapja 8 millió lejre emelkedett, mely az ezévi egymillió lej hozzájárulás után 9 millió lej lesz.

A betétállag az elmúlt évben 112 millióról 149 millióra emelkedett és így az emelkedés 37 millió lej. A váltótárca 63 millióról 97 millióra emelkedett és így az emelkedés 34 millió lej. A folyószámlai kihelyezésnél az emelkedés 31 millió leit tesz ki és így az elmúlt évben 143 millió lej az 1927. évi 111 millió leivel szemben. Az elmúlt 1928. évi mérlegben először szerepel a Banca Națională-ól élvezett visszleszámitási hitel 14 millió összeggel. A mérlegben ez évben is egy-egy lejben szerepelnek az intézet nagyváradi és margittai székházai, ugyancsak egy-egy lejben vannak felvéve a központ és a fiók felszerelése is.

A bank Mária királyné-téri és Vlăhuța-uccai bérházai ez évben is 3,240.000 lejben szerepelnek. A tiszta nyereség 12,858.092 lej, ebből kétes követelésekre tartalékolva 2,138.228 lej, úgy, hogy a közgyűlés rendelkezésére áll a múlt évről áthozott 131.225 leivel együtt 10,851.089 lej. Az 1927. évi zárszámadásában a bank, az akkori alaptőkéje mellett 5 millió 216.655 lejt mutatott ki és így az ezévi felemelt alaptőke mellett a haszontöbblet 5,634.434 lei. Mint értesülünk az intézet osztalékban bruttó 36 lejt fog fizetni, mely a részvény névérték 18 százaléka felel meg.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár Rt. tehát amint látjuk fényes eredménnyel zárta le a tavalyi üzletét és amimor ezt megállapítjuk kötelességnek tartjuk kiemelni dr. Popper Ákos vezérigazgató érdemeit, aki az ő bankvezéri széles látókörével és koncepciójával és a segítségére levő kitűnő tisztviselői karral az intézetet a mai magas színvonalára emelte és aki tekintélyével nagyban előmozdítja e régi pénzügyintézet évről-évre folyton fokozódó fejlődését.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

A legjobb cipőkrém

a

GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN“

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

Ajânje noi luxus, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok:
Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Industria Textilă
Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

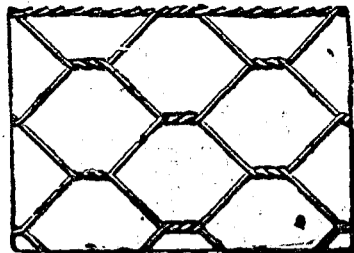
Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15'—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

Többszöröcsavart (hatsarkos)
horganyozott sodronykerítés-
fonatok, mindenféle sodrony-
szövetek, horganyozott tús-
készhuzal, vas- és rézbutorok,
sodronyágybetétek a legelő-
nyösebb árakban beszerez-
hetők:

Pásztori & Hettmann
Braşov,

sodronyáru, vas- és rézbutor-
gyárában.

Gyár: Hátulsó-ucca 66. Tele-
fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
ucca 32. Telefon: 428.

Cititi

„Lemnul“

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Bicsószentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden banküg-
yvet legelő-
nyösebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

Attila Intézet:
Torda-Aranyos Vármegyey
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyey Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed
Székelyudvarhelyen
Sz. Keresszúrton, Szászré-
gnyvidéki Takarékpénztár Rt. Szászré-
gny Rt. Bányaváros Szamosúj-
vár Hitelbank Rt. Szamosújvár

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság“

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. —: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.: } TRAIAN CHIRILĂ

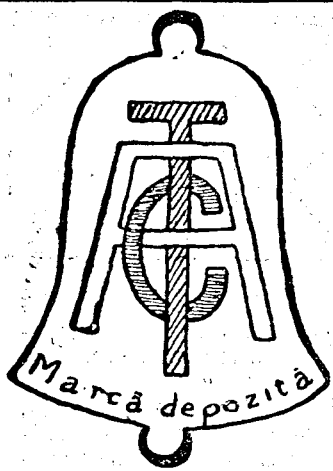
Abonamente — Előfizetési árak:

tará pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1200 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
Bellöldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
Bankoknak és pénzintézeteknek . . . 2000 lei
Pentru străinătate } 1500 lei.
Külföldre . . . . .

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Féleure . . . { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm² . . . . . 20 lei
Cimlapon l. oldalon cm²-ként . . . . . 15 lei
In text . . . . . 80 lei
Szövegoldal . . . . .
Un sir garmond . . . . .
Egy garmond sor . . . . .

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din
CLUJ.

Finetă de 800!

Pabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii.
„Tacămul” fabrică de argintării. Cluj.
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.

Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmáva

Budapesten

a legkellemeőbb otthont nyújtja a legelőnyö-
sebb feltételek mellett a keleti pályaudvar ér-
kezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét
egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigoruan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk száll-
jon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.

Telefon: 440, 347.

Sârmă lamina ă, fier de beton, cue de tot telur, sârmă arsă,
sârmă arămită, sârmă ghimpată, sârmă de oțel, incuietoare
de saci, arcuri de mobile, agrape, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskeshuzal, acélhuzal, vashuzal, reze-
zett, vashuzal horganyzott, szög minden méretben, zsákkötőző
drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, lényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht
blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht,
Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

Banka „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—
Itró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereeda,
Sănmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivásárhely,
Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. —: Expozituri—Kiren-
deltségek: Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița-
Română—Maroshéviz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámitol: VALTÓKAT

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bár-
mely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképvi-
seletét bírja a „Gazdák” Altalános Biztosító
Részvénytárs-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.

Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 36 millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.